

2020 йил 6 август 7417-сон
билан Ўзбекистон Республикаси
Адлия вазирлиги томонидан

**ҚАЙТА РЎЙХАТДАН
ЎТКАЗИЛГАН**

2020 йил 26 августда
Ўзбекистон таълим, фан ва
маданият ходимлари касаба
уюшмасининг V- Курултойида
ТАСДИҚЛАНГАН

Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси
УСТАВИ

Тошкент – 2020

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси (кейинги ўринларда "Касаба уюшмаси" деб юритилади) Ўзбекистон Республикасидаги таълим, Фанлар академияси тасарруфидаги муассаса ва ташкилотларда ҳамда ушбу соҳалардаги нодавлат ташкилотларида фаолият тури бўйича умумий манфаатлар билан бирлашган ходимлар, талаба ва ўқувчи-ёшлар, қисман иш билан банд бўлганлар ёки вақтинча ишсизлар, ишламайдиган пенсионерларнинг (бундан кейинги матнда "Касаба уюшмаси аъзолари" деб юритилади) ихтиёрий асосда тузилган нодавлат ноижорат ташкилоти бўлиб, унинг ташкилий-ҳуқуқий шакли жамоат бирлашмаси ҳисобланади.

2. Касаба уюшма ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикаси ҳудудида амалга оширади, ҳудудлар миқёсида ўзининг тузилмаларига эга бўлади.

3. Касаба уюшмаси ўз фаолиятини Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, Ўзбекистон Республикасининг "Касаба уюшмалари тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикасида жамоат бирлашмалари тўғрисида"ги, "Нодавлат ноижорат ташкилотлари тўғрисида"ги, "Ижтимоий шериклик тўғрисида"ги, "Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида"ги Қонунлари, Ўзбекистон Республикасининг халқаро шартномалари, бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг таъсис ҳужжатлари ҳамда мазкур Устав асосида амалга оширади.

4. Касаба уюшмаси Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси билан келишган ҳолда ходимларнинг штатлар жадвалини шакллантиради.

Касаба уюшмаси аввалги "Ўзбекистон таълим, фан ва маданият ходимлари касаба уюшмаси"нинг ҳуқуқий вориси ҳисобланади.

5. Касаба уюшмаси таркибий тузилмалари (худудий бўлинмалари)ни тузиш, ташкил этиш ва фаолиятини тугатиш тартиби, уларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, бўлинмаларнинг раҳбар органлари тўғрисидаги қоидалар ҳамда бўлинмаларнинг мол-мулкни бошқариш борасидаги ҳуқуқлари мазкур устав ҳамда касаба уюшмаси Республика кенгашининг низомларида белгиланади ва қарори билан тасдиқланади.

6. Касаба уюшмаси ўз Уставида белгиланган мақсадларга ҳамда вазифаларга мувофиқ, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси билан келишилган ҳолда, бошқа мамлакатларнинг касаба уюшмалари билан ҳамкорлик қилиши, халқаро ва бошқа касаба уюшмалари бирлашмалари ҳамда ташкилотларга аъзо бўлиши мумкин.

7. Касаба уюшмаси ижро ҳокимияти органлари, меҳнат, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳақидаги қонунлар ижроси устидан текширув ва назоратни амалга оширувчи давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, шунингдек иш берувчилар бирлашмалари, сиёсий партиялар ва бошқа жамоат бирлашмалари, юридик шахслар ҳамда фуқаролар билан ўзаро ҳамкорлик қилади.

8. Касаба уюшмаси ўз фаолиятида, шу жумладан молиявий фаолиятида давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларидан мустақилдир, улар олдида ҳисобдор эмас ва улар томонидан назорат қилинмайди, бундан қонунда назарда тутилган ҳоллар мустасно.

9. Касаба уюшмасининг номланиши:

ўзбек тилида: Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси; АТ

рус тилида: Профессиональный союз работников образования и науки

Ўзбекистана;

инглиз тилида: The Trade Union of Education and Science workers of Uzbekistan.

10. Касаба уюшмасининг доимий фаолият кўрсатувчи раҳбар органи жойлашган манзили (почта манзили): 100165, Ўзбекистон Республикаси, Тошкент шаҳри, Бухоро кўчаси, 24-уй.

II. КАСАБА УЮШМАСИНИНГ МАҚСАД ВА ВАЗИФАЛАРИ

11. Касаба уюшмасининг асосий мақсади ўз аъзоларининг ижтимоий-иқтисодий, меҳнат, меҳнатни муҳофаза қилиш соҳасидаги ҳуқуқ ва манфаатларини ифодалаш ҳамда ҳимоя қилишдан иборат.

12. Касаба уюшмаси:

-иш берувчилар билан тармоқ келишувлари, юридик шахс мақомига эга муассаса ва ташкилотларда жамоа шартномалари тузилишига эришади, уларнинг бажарилиши устидан назоратни амалга оширади;

-меҳнатга оид ва меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари, меҳнат ҳуқуқи нормаларини ўз ичига олган бошқа норматив-ҳуқуқий ҳужжатларга риоя этилиши устидан жамоатчилик назоратини амалга оширади;

-касаба уюшмаси аъзоларига бепул ҳуқуқий маслаҳатлар беради ва меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиш мақсадида зарур ҳолларда даъво аризалари билан судга мурожаат қилади;

-меҳнат муносабатларини тартибга солиш, ходимларга иш ҳақи ва бошқа тўловларнинг тўланишида ижтимоий адолатли тизим жорий этилишига кўмаклашади;

-ҳар бир касаба уюшмаси аъзосининг меҳнатга оид, мутахассисликка эга бўлиш, малакасини ошириш, муносиб ва ўз вақтида иш ҳақи олиш ҳуқуқларини ҳимоя қилишини таъминлайди;

-касаба уюшмаси аъзолари ўртасида маданий-маърифий, жисмоний тарбия ва спорт, соғломлаштириш тадбирларини ҳамда дам олишларини ташкил этади;

-маданият, туризм, оммавий жисмоний тарбия ва спорт, санаторийларда даволаш, болаларни соғломлаштириш ва дам олдиришни ривожлантириш масалаларида давлат ҳокимияти органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, бирлашмалар ва ташкилотлар билан ҳамкорлик қилади;

-касаба уюшмаси фаолиятининг кенг ошқоралигини таъминлаш учун ахборот тарқатиш ва тарғибот-ташвиқот ишларини олиб боради;

-ходимлар ҳамда талаба, ўқувчи-ёшларнинг меҳнат ва таълим олиш шароитлари, ҳаёт даражасига таъсир қиладиган жараёнларни ўрганади ва таҳлил қилади.

13. Касаба уюшмаси амалдаги қонунчиликда белгиланган тартибда ўз Устав мақсадларига мос келадиган доираларда тадбиркорлик фаолияти билан шугулланиши мумкин.

III. КАСАБА УЮШМАСИНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

14. Касаба уюшмаси қуйидаги ҳуқуқларга эга:

-ўз аъзоларининг касбий манфаатлари билан боғлиқ бўлган, уларнинг меҳнатга оид ва бошқа ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ифодалаш ҳамда ҳимоя қилиш;

-ходимларнинг меҳнат ҳуқуқларини ҳимоя қилиб судга даъво аризаси,

- шунингдек суд буйруғини чиқариш тўғрисидаги ариза билан муносабат қилиш;
- ижтимоий ҳаётнинг турли масалаларига доир ташаббуслар билан чиқиш, давлат ҳокимияти ва бошқарув органларига таклифлар киритиш;
  - давлат ҳокимияти ва бошқарув органларининг қарорларини ишлаб чиқишда қонун ҳужжатларида назарда тутилган тартибда иштирок этиш;
  - ўз фаолияти тўғрисида ахборот тарқатиш ва ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатлари масалалари юзасидан бепул ахборот олиш;
  - оммавий ахборот воситаларини таъсис этиш ҳамда белгиланган тартибда ноширлик фаолиятини амалга ошириш;
  - ўзининг мақсад ва вазифаларига қаратилган танлов, талбир ва анжуманлар ташкил этиш, ўтказиш, қасаба уюшмаси ходимлари ва фаолларини рағбатлантириш;
  - Уставда белгиланган вазифаларни бажариш учун тадбиркорлик тузилмаларини ташкил этиш;
  - ўз рамзий белгиларини таъсис этиш ва белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигидан давлат рўйхатидан ўтказиш;
  - ўз фаолиятига тааллуқли масалалар юзасидан йиғилишлар, конференциялар, Курултойлар ўтказиш;
  - қасаба уюшмаси, унинг бўлинмалари ва бошланғич ташкилотлари иш берувчилар томонидан ходимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларига тааллуқли бўлган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ҳамда техник жиҳатдан тартибга солиш соҳасидаги норматив ҳужжатлар, шунингдек жамоа шартномалари ва келишувлари талабларига риоя этилиши устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш.
  - давлат органларининг, иш берувчиларнинг, улар бирлашмаларининг очик хайъат мажлисларида иштирок этиш.

Қасаба уюшмаси қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳуқуқларга ҳам эга.

15. Қасаба уюшмасининг мажбуриятлари:

- қонун ҳужжатларига риоя этиш;
- ўз мол-мулки ва пул маблағларидан фойдаланиш тўғрисидаги ахборот билан танишиш эркинлигини таъминлаш;
- рўйхатдан ўтказувчи орган вакилига ўзи ўтказаетган тадбирларга эркин кириш имконини бериш;
- ўз аъзолари олдида камида бир йилда бир марта ўз фаолияти ҳақида ҳисобот бериш;
- рўйхатдан ўтказувчи, солиқ ва статистика органларига ўз фаолияти тўғрисида ҳисоботлар тақдим этиш.

Қасаба уюшмаси қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа мажбуриятларни ҳам бажаради.

IV. ҚАСАБА УЮШМАСИ АЪЗОЛАРИ, УЛАРНИНГ ҲУҚУҚ ВА МАЖБУРИЯТЛАРИ

16. Қасаба уюшмасига аъзо бўлиш ихтиёрийдир.

Қасаба уюшмаси Устави талабларини тан олувчи ва бажарувчи, аъзолик бадалларини мунтазам тўлаб борувчи 15 ёшга тўлган ҳар бир жисмоний шахс қасаба уюшмаси аъзоси бўлиши мумкин.

Касаба уюшмаси аъзолигига қабул қилиш ва ундан чиқиш талабгорларнинг шахсий аризасига биноан касаба уюшмаси бошланғич ташкилотининг умумий йиғилиши ёки кўмита мажлисида амалга оширилади.

Касаба уюшмаси аъзолигига қабул қилиш ва ундан чиқиш санаси тегишли қарор қабул қилинган кундан ҳисобланади. Касаба уюшмасига қабул қилинган шахсга бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти томонидан аъзолик билети берилиши мумкин.

Бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти бўлмаган муассаса, корхона ва бошқа иш жойларида касаба уюшмаси аъзолигига қабул қилиш ва чиқариш туман (шаҳар) ва касаба уюшма бирлашган ташкилотининг Ижроия кўмиталари томонидан амалга оширилади.

17. Меҳнат фаолияти ёки ўқишни вақтинчалик тўхтатган, аъзолик бадалларини тўлаб турган касаба уюшмаси аъзолари учун касаба уюшмасига аъзолик сакланиб қолинади.

18. Касаба уюшмаси аъзоси қуйидаги ҳуқуқларга эга:

-касаба уюшмаси органларидан ҳуқуқий ёрдам олиш ҳамда давлат, суд ва мулк шаклидан қатъий назар, хўжалик органларида меҳнат муносабатларига оид масалалар бўйича касаба уюшмасининг ҳимоясида бўлиш;

-касаба уюшмаси органларига сайлаш ва сайланиш;

-касаба уюшмасининг тадбирларида иштирок этиш, ўз фикрини эркин баён қилиш, ўз фаолияти ва хулқ-атвориغا тааллуқли масала кўрилаётган мажлис, йиғилиш, конференцияларда шахсан иштирок этиш;

-юқори касаба уюшмаси органларига мурожаат этиш;

-Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси тасарруфидаги ва бошқа санаторийларга, корхона (ташкилот)ларнинг санаторий-профилакторийлари-га, дам олиш масканларига, болаларни дам олдириш ва соғломлаштириш оромгоҳларига имтиёзли йўлланмалар олиш, маданият муассасалари ва спорт иншоотларидан фойдаланиш;

- бир вақтнинг ўзида 2 та касаба уюшмасига аъзо бўлиш (мисол учун ўриндошлик асосида ишлаётганлар);

-шахсий аризасига кўра касаба уюшмаси аъзолигидан эркин чиқиш.

19. Касаба уюшмаси аъзоларининг мажбуриятлари:

-касаба уюшмаси Уставига риоя қилиш ва касаба уюшмаси органлари қарорларини бажариш;

-касаба уюшмаси ташкилотлари фаолиятида иштирок этиш;

-жамоа шартномалари ва келишувлари мажбуриятларининг бажарилишига кўмаклашиш;

-аъзолик бадалларини ўз вақтида тўлаб бориш;

-касаба уюшма фаолиятига тўсқинлик қиладиган ва зарар келтирадиган ҳаракатларга йўл қўймашлик.

20. Уставда белгиланган вазифаларни бажармаган касаба уюшмаси аъзосига нисбатан қуйидаги жамоатчилик таъсир чоралари қўлланиши мумкин:

-огоҳлантириш;

-касаба уюшма аъзолигидан чиқариш.

Жамоатчилик таъсир чоралари бевосита ноҳўя ҳатти-ҳаракат аниқлангандан сўнг бир ой ичида, лекин у аниқланган кундан олти ойдан кечикмасдан қўлланилади, бунда касаба уюшма аъзоси касал бўлган ёки таътилда бўлган вақт ҳисобланмайди.

Ҳар бир ноҳўя хатти – ҳаракат учун касаба уюшма аъзосига фақат битта жамоатчилик таъсир чораси қўлланилади.

21. Касаба уюшмаси аъзосига жамоат таъсири чораларини қўллаш масаласи унинг ишгирокида, узрли сабабларсиз келмаган ҳолларда эса унинг иштирокисиз касаба уюшма гуруҳи, цех, бошланғич ташкилот умумий йиғилишида ёки унинг сайлаб қўйиладиган коллегиял раҳбар органи мажлисида, шунингдек, касаба уюшмаси юқори раҳбар органларининг ташаббуси билан уларнинг мажлисларида, кейинчалик касаба уюшмаси аъзоси ҳисобда турган бошланғич касаба уюшмаси ташкилотини қабул қилинган қарордан хабардор этган ҳолда ҳал қилинади.

Касаба уюшмаси аъзосидан жамоат таъсири чорасини олиб ташлаш масаласи тегишли касаба уюшмаси органи йиғилиши томонидан қўлланилган кундан камида уч ойдан сўнг кўриб чиқилиши мумкин.

22. Касаба уюшма аъзоси жамоат таъсири чораси қўлланилиши устидан касаба уюшмасининг юқори раҳбар органига шикоят билан мурожаат қилиши мумкин. Шикоят мазкур касаба уюшмаси раҳбар органи томонидан бир ойдан кўп бўлмаган муддатда кўриб чиқилади.

23. Суд томонидан жиноят содир этганликда айбланган ва озодликдан маҳрум этилган касаба уюшмаси аъзоси ўзи ҳисобда турган бошланғич ташкилот умумий йиғилиши, қўмитасининг ёки юқори касаба уюшмаси раҳбар органининг қарори билан аъзоликдан чиқарилади.

24. Касаба уюшмаси аъзолигидан чиқарилган ёки чиққан шахс касаба уюшмаси томонидан ўзининг ижтимоий - меҳнат ҳуқуқи ва қонуний манфаатлари ҳимоя қилиниши, бепул ҳуқуқий ёрдам олиш ҳуқуқига эга эмас.

Тўлаган аъзолик бадаллари унга қайтарилмайди.

6 ойдан ортиқ узрли сабабларга кўра аъзолик бадалини тўламаган касаба уюшмаси аъзоси касаба уюшмаси аъзолигидан чиққан ҳисобланади.

25. Касаба уюшмаси фаолиятида фаол қатнашганлиги учун касаба уюшмаси аъзолари касаба уюшмаси органлари томонидан белгиланган тартибда маънавий ва моддий рағбатлантирилиши мумкин.

V. КАСАБА УЮШМАСИНИНГ ТАШКИЛИЙ ТУЗИЛИШИ ВА ФАОЛИЯТИНИНГ АСОСИЙ ТАМОЙИЛЛАРИ

26. Касаба уюшмаси ўз фаолиятини қонунийлик, ихтиёрийлик, камситишга йўл қўймаслик, мустақиллик ва ўзини ўзи бошқариш, тенг ҳуқуқлилик, ошқоралик ва очиклик, озчилик фикри ҳисобга олинган ва келишувга интилган ҳолда қабул қилинган қарорларнинг касаба уюшмаси органлари томонидан бажарилиши мажбурийлиги тамойилларига асосан амалга оширади.

27. Касаба уюшмаси тизими қуйидагиларни ташкил этади:

- бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти (кейинги ўринда -“Бошланғич ташкилот”деб юритилади);

- бирлашган касаба уюшмаси қўмитаси (кейинги ўринда -“Бирлашган қўмита” деб юритилади);

- касаба уюшмаси туман (шаҳар) бўлиналари (кейинги ўринда -“Туман (шаҳар) бўлиналари” деб юритилади);

- касаба уюшмаси Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар бўлиналари (кейинги ўринда-“Ҳудудий бўлилма” деб юритилади);

- касаба уюшмаси Республика кенгаши (кейинги ўринда -“Республика кенгаши” деб юритилади).

- касаба уюшмаси Республика кенгашининг аппарати (кейинги ўринда - "Республика кенгаши аппарати").

VI. БОШЛАНГИЧ ТАШКИЛОТЛАР

28. Бошланғич ташкилот ишлаб чиқариш, касб-кор тамойили бўйича, мулк шакли ва бўйсунувидан қатъий назар, юридик шахс бўлган ташкилотлар, корхоналар, муассасаларда касаба уюшмаси аъзолари томонидан тузилади.

Бошланғич ташкилотни тузиш тўғрисидаги қарор ушбу юридик шахсдаги касаба уюшмаси аъзоларининг таъсис йиғилиши ёки конференцияси томонидан қабул қилинади ва ушбу қарор тегишли касаба уюшмаси туман (шаҳар) бўлинмалари ёки Бирлашган кўмиталарига юборилади.

Корхона ва муассасаларнинг тузилмасидан келиб чиқиб, бошланғич ташкилот таркибида бошланғич ташкилотнинг кўмита қарори билан цех ташкилотлари, касаба уюшмаси гуруҳлари тузилиши мумкин.

Касаба уюшмаси Республика кенгаши Ижроия кўмитасининг қарорига кўра йирик бошланғич ташкилотлар бирлашмасига туман (шаҳар) бўлимаси, Бирлашган кўмита мақоми берилиши мумкин.

Бошланғич ташкилотнинг юқори органи- умумий йиғилиш (касаба уюшма аъзоларининг жами иштирок этиши имконияти мавжуд бўлганда ўтказилади) ёки конференция (касаба уюшма аъзолари сони кўп бўлиб умумий йиғилиш ўтказиш имконияти бўлмаган ташкилотларда гуруҳ, цех ташкилотларидан делегатлар сайлаш йўли билан ўтказилади) ҳисобланади. Уларнинг йиғилишлари заруратга қараб, аммо йилига камида бир марта ўтказилади.

Бошланғич ташкилот ўз ишhini касаба уюшмаси Устави ва Республика кенгашининг Ижроия кўмитаси томонидан ишлаб чиқилган ва тасдиқланган "Бошланғич касаба уюшмаси ташкилоти тўғрисида"ги Низом асосида юритади.

Юридик шахс мақомига эга бўлган бошланғич ташкилотлар даромад ва харажатлар сметасини юқори тизим касаба уюшмаси раҳбар органи билан келишган ҳолда тасдиқлайди.

Бошланғич ташкилот умумий йиғилиши (конференцияси) касаба уюшмаси туман (шаҳар) бўлинмалари, Бирлашган кўмиталари конференциясига делегатлар сайлайди.

Жорий ишларни олиб бориш учун бошланғич ташкилот умумий йиғилиши (конференцияси)да куйидагилар 5 йил муддатга сайланади:

-15 нафаргача касаба уюшмаси аъзоларини бирлаштирган бошланғич ташкилотда - касаба уюшмаси бошланғич ташкилот ташкилотчиси, унинг ўринбосари ва юридик шахс мақомига эга бошланғич ташкилотларида – газначи;

-15 нафар ва ундан ортиқ касаба уюшмаси аъзоларини бирлаштирган бошланғич ташкилотларда - бошланғич касаба уюшма кўмитаси таркиби, мазкур касаба уюшма кўмитасининг раиси ва ўринбосари ҳамда юридик мақомга эга бошланғич ташкилотларда -тафтиш комиссияси.

Шунингдек кўмита аъзолари таркибига заҳира (дублёр) ҳам сайланиши мумкин. Мазкур заҳира кадрларга кўмита аъзолари бошқа ишга ўтиб кетганда, навбатдан ташқари ҳисобот-сайлов йиғилиши ўтказиш имкони бўлмаганда, кўмита йиғилишларида овоз бериш ҳукуки билан иштирок этиш ваколати берилади.

Бошланғич ташкилот кўмиталари, цех кўмиталари мажлислари заруратга қараб, лекин ҳар чоракда камида бир марта ўтказилади.

тадқиқотчилар турар жойларини ҳисобга олган ҳолда), меҳнатини ташкил қилиш ва меҳнатга ҳақ тўлаш тизимини такомиллаштириш, стипендия ҳамда нафақалар таъминоти масалаларининг ҳал этилишига кўмаклашади;

-ҳодимларнинг бўш вақтларини мазмунли ташкил қилиш бўйича иш олиб боради, илмий-техника ижодиёти ва бадий ҳаваскорлик, жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришни, шунингдек, санаторий-курортларда дам олиш ҳамда даволанишни ташкил қилишда кўмаклашади;

-касаба уюшмаси цех кўмиталарига, касаба уюшмаси гуруҳларига ўз ваколатига доир баъзи ҳуқуқларни бериши (қонун билан берилган ваколатлар бундан мустасно) ўз комиссияларини тузиши ва уларнинг ваколатларини белгилаб бериши мумкин.

30. Касаба уюшмаси цех кўмитаси ўз фаолиятини юридик шахс бўлимлари, факультет, лабораторияларда ташкил қилади, касаба уюшмаси юқори тузилмалари раҳбар органлари қарорларининг бажарилишини таъминлайди, касаба уюшмаси гуруҳ ташкилотчилари ишини йўналтириб ва мувофиқлаштириб боради.

31. Касаба уюшмаси гуруҳ ташкилотчиси аъзолар билан яқка тартибда иш олиб боради, уларни жамоатчилик ишларида фаол иштирок этишга жалб қилади, меҳнат, ўқиш, малака ошириш, маиший хизмат ҳамда дам олиш шароитини яхшилаш борасида касаба уюшмаси кўмитасига таклифлар киритади.

32. Бошланғич ташкилоти фаолиятини қайта ташкил этиш ёки тугатиш бўйича қарор касаба уюшмаси туман (шаҳар) бўлимлари ва Бирлашган кўмиталари Ижроия кўмитаси билан келишилган ҳолда бошланғич ташкилотнинг умумий йиғилиш ёки конференцияда қабул қилинади. Қарор кворум мавжуд бўлгани ҳолда умумий йиғилишда иштирок этаётган касаба уюшмаси аъзоларининг ёки конференцияда иштирок этаётган делегатларнинг учдан икки қисми қўллаб-қувватлаганда қабул қилинган ҳисобланади ва кучга киради.

VII. ТУМАН (ШАҲАР) БЎЛИНМАЛАРИ ВА БИРЛАШГАН КЎМИТАСИ

33. Туман (шаҳар) бўлимларини ташкил этиш ҳақидаги қарор Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси билан келишилган ҳолда Республика кенгашининг Ижроия кўмитаси томонидан қабул қилинади ва “туман (шаҳар) кенгашлари” деб номланиши ҳам мумкин. Бирлашган кўмита ҳам Республика кенгашининг Ижроия кўмитаси қарори билан ташкил этилиб, ҳудудий бўлинма ҳисобланади. Ушбу бўлинмаларни шакллантириш тегишлилигича касаба уюшмаси Туман (шаҳар) бўлимлари ҳамда Бирлашган кўмиталар конференцияларида амалга оширилади ва юридик мақомга эга бўлади.

Туман (шаҳар) бўлимлари ва Бирлашган кўмитани молиялаштириш тартиби, штатлар жадвали ҳамда иш ҳақи миқдорлари Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси томонидан тасдиқланган меъёрий ҳужжатлар асосида Республика кенгаши Ижроия кўмитаси томонидан белгиланади.

Уларнинг фаолияти касаба уюшмаси Республика кенгаши Ижроия кўмитасининг қарори билан тасдиқланган “Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси туман (шаҳар) бўлимлари тўғрисида”ги ҳамда “Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Бирлашган кўмитаси тўғрисида Низом” асосида олиб борилади.

34. Туман (шаҳар) бўлинмалари ва Бирлашган кўмитанинг раҳбар органи куйидагилар:

- Конференция;
- Кенгаш, Бирлашган кўмита;
- Ижроия кўмита.

Туман (шаҳар) бўлинмалари ва Бирлашган кўмитанинг юқори органи конференция ҳисобланади.

Конференция Туман (шаҳар) бўлинмалари ва Бирлашган кўмита томонидан беш йилда камида бир марта чақирилади.

Конференцияни чақириш, делегатлар меъёри ва кун тартиби камида бир ой олдин маълум қилинади.

Конференцияларга сайланадиган делегатлар меъёри, уларни сайлаш тартиби тегишли Туман(шаҳар) бўлинмалари ва Бирлашган кўмита томонидан белгиланади.

Навбатдан ташқари конференция Туман (шаҳар) бўлинмалари ва Бирлашган кўмитадаги касаба уюшма аъзоларининг камида учдан бир қисмининг талаби билан, Туман (шаҳар) бўлинмалари ва Бирлашган кўмитанинг ўз ташаббуси билан ёки Республика кенгаши Ижроия кўмитасининг қарорига мувофиқ чақирилиши мумкин. Бунда Конференцияни чақириш муддати ва кун тартиби бўйича қарор камида ўн беш кун олдин эълон қилинади.

35. Туман (шаҳар) бўлинмалари ва Бирлашган кўмита конференцияси:

-юқори касаба уюшмаси ташкилотлари конференциялари, Курултойига делегатлар сайлайди. Белгиланган квотага мувофиқ юқори касаба уюшмаси органи таркибига номзодлар тавсия қилиши мумкин;

- туман (шаҳар) бўлинмалари ва Бирлашган кўмитанинг фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларини тинглайди;

- уларнинг янги таркибини ҳамда раис ва раис ўринбосарларини сайлайди, лавозимидан озод қилади ва улар билан меҳнат шартномасини имзолаш ваколатини белгилайди;

- тафтиш комиссиясининг фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларини тинглайди, уларнинг янги таркибини ҳамда раис ва раис ўринбосарларини сайлайди, лавозимидан озод қилади.

36. Конференция оралиғида Туман (шаҳар) кенгашлари ва Бирлашган кўмита тегишли касаба уюшмаси ташкилотларининг раҳбар органи ҳисобланади.

37. Туман (шаҳар) кенгашлари ва Бирлашган кўмитаси бир йилда камида бир марта тегишли Ижроия кўмита қарори билан чақирилади.

38. Туман (шаҳар) кенгашлари ва Бирлашган кўмита:

-Уставда белгиланган вазифаларни, Конференциялар ва Курултойнинг қарорларини бажариш бўйича иш олиб боради;

-конференциялар оралиғида раис, раис ўринбосарини сайлайди, лавозимидан озод қилади ва улар билан меҳнат шартномасини имзолаш ваколатини белгилайди.

-Ижроия кўмита таркибини кенгаш аъзолари орасидан сайлайди, комиссиялар тузади;

-касаба уюшмаси бюджетини бошқарилиши, унинг ижроси ва тақсимланиши юзасидан ҳисоботни тинглайди ва тегишли қарорлар қабул қилади.

39. Туман (шаҳар) бўлинмалари ва Бирлашган кўмита фаолиятлари давомида бир йилда камида бир марта конференция ва юқори касаба уюшмаси органига ҳисобот берадилар.

40. Туман (шаҳар) бўлимлари ва Бирлашган кўмитасининг Ижроия кўмитаси:

-амалдаги қонуни ҳужжатлари ва қасаба уюшмаси Устави, юқори органларнинг қарорлари асосида қасаба уюшмаси ташкилотлари олдида турган мақсад ва вазифаларни ҳисобга олган ҳолда ўз ишини ташкил қилади;

-ҳудуддаги тегишли иш берувчилар, идоралар билан тармоқ ходимларига тааллуқли ижтимоий-иқтисодий муаммолар мажмуи бўйича жамоа (ҳудудий тармоқ) келишувларини тузади;

-янги ташкил этилган бошланғич ташкилотларига фаолиятини тўғри йўлга қўйишда амалий ёрдам кўрсатади;

-аъзолик бадалларининг тўлиқ ва ўз вақтида тўланишини назорат қилади, муаммолари ҳолатлар содир бўлганда уларни бартараф этиш чораларини кўради,

-тасдиқланган Низомларга асосан ижтимоий суғурта бюджети маблағлари ва қасаба уюшмаси аъзолик бадаллари ҳисобидан ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштиришга ажратилган маблағларнинг мақсадли сарфланиши Ижроия кўмита қарорлари орқали амалга оширилади;

- бошланғич ташкилотларни ташкил қилиш, тугатиш масалаларини олдиндан кўриб чиқади ҳамда тегишли равишда расмийлаштиради;

- юридик мақомга эга бўлмаган ва юридик мақомга эга бўлган бошланғич қасаба уюшмаси ташкилотлари фаолиятини мувофиқлаштиради, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини қўллаб-қувватлайди ҳамда бу борада амалий жиҳатдан кўмаклашади;

-қасаба уюшмаси моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, молиявий шароитини яхшилаш ва ишсизликни бартараф қилишга ўз ҳиссасини қўшиш, янги иш ўринлари яратиш мақсадида (талабалар, ногиронлар ва тадбиркорларни ҳам бу ишга жалб қилган ҳолда) қасаба уюшмаси маблағи ҳисобидан тадбиркорлик тузилмалари яратиш тўғрисида қарор қабул қилади;

-Туман (шаҳар) бўлимлари ва Бирлашган кўмита Мажлисини чақириш тўғрисида қарорлар қабул қилади, Мажлис ўтказиш кунини белгилайди ва кун тартиби юзасидан таклифларни киритади;

-Туман (шаҳар) бўлимлари ва Бирлашган кўмита иш режаларини тасдиқлайди, қасаба уюшма ходимлари ва фаолларини юқори қасаба уюшмаси ташкилотларининг Фахрий ёрликлари, нишонлари билан тақдирлашга тавсия этади.

Туман (шаҳар) бўлимлари ва Бирлашган кўмитани молиялаштириш тартиби, штатлар жадвали ҳамда иш ҳақи миқдорлари қасаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши томонидан тасдиқланган меъёрий ҳужжатлар асосида Республика кенгаши Ижроия кўмитаси томонидан белгиланади.

Бирлашган кўмигада "Ижроия кўмита" органи "Раёсат" деб номланиши мумкин.

41. Туман (шаҳар) бўлимлари ва Бирлашган кўмита фаолиятини қайта ташкил этиш ёки тугатиш масаласи Республика кенгаши Ижроия кўмитаси ва Туман (шаҳар) бўлимлари ҳамда Бирлашган кўмита конференцияси томонидан амалга оширилади.

Конференция қарори кворум мавжуд бўлганда, делегатларнинг учдан икки қисми қўллаб-қувватлаганда қабул қилинган ҳисобланади ва кучга киради.

42. Барча молиявий мажбуриятлар бажарилганидан сўнг, касаба уюшмаси органининг мол-мулки ва маблағлари Уставда белгиланган мақсадларга сарфлаш учун Республика кенгашига ўтказилади.

VIII. ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ВИЛОЯТЛАР ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР ХУДУДИЙ БЎЛИНМАЛАРИ

43. Қорақалпоғистон республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳудудий бўлинмаларини тузиш ҳақидаги қарор Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси билан келишилган ҳолда Республика кенгаши Ижроия қўмитаси томонидан қабул қилинади ва “Қорақалпоғистон республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар кенгашлари” деб ҳам номланиши мумкин.

Ушбу ташкилот органларини шакллантириш тегишлилигича Ҳудудий бўлинма конференциясида амалга оширилади ва юридик мақомга эга бўлади.

Ҳудудий бўлинмани молиялаштириш тартиби, штатлар жадвали ҳамда иш ҳақи миқдорлари Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси томонидан тасдиқланган меъёрий ҳужжатлар асосида Республика кенгаши Ижроия қўмитаси томонидан белгиланади.

Уларнинг фаолияти мазкур Устав асосида олиб борилади.

Ҳудудий бўлинмаларнинг раҳбар органлари қуйидагилар:

- Конференция;
- Кенгаш;
- Ижроия қўмита.

44. Ҳудудий бўлинманинг юқори органи конференция ҳисобланади.

Конференция Ҳудудий кенгаш томонидан беш йилда камида бир марта чақирилади.

Конференцияни чақириш, делегатлар меъёри ва кун тартиби камида бир ой олдин маълум қилинади.

Конференцияга сайланадиган делегатлар меъёри, уларни сайлаш тартиби Ҳудудий кенгаш томонидан белгиланади.

Навбатдан ташқари конференция Ҳудудий кенгаш аъзоларининг камида учдан бир қисмининг талаби билан ёки Республика кенгаши Ижроия қўмитасининг қарорига мувофиқ чақирилиши мумкин. Бунда Конференцияни чақириш муддати ва кун тартиби бўйича қарор камида ўн беш кун олдин эълон қилинади.

45. Ҳудудий бўлинманинг конференцияси:

-юқори ташкилотлар конференциялари, Қурултойига делегатлар сайлайди. Белгиланган квотага мувофиқ юқори касаба уюшмаси органлари таркибига номзодлар тавсия қилиши мумкин;

-Ҳудудий бўлинманинг фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларни тинглайди, унинг янги таркибини, раиси ва раис ўринбосарларини сайлайди, лавозимидан озод қилади ва улар билан меҳнат шартномасини имзолаш ваколатини белгилайди;

- тафтиш комиссиясининг фаолияти юзасидан ҳисоботларини тинглайди тафтиш комиссияси таркибини, раиси ва раис ўринбосарларини сайлайди, лавозимидан озод қилади;

-Ҳудудий бўлинма, туман (шаҳар) бўлинмалари ва уларнинг хизматидаги бошланғич ташкилотларнинг истиқболдаги муҳим ва долзарб вазифаларини ақс эттирган чора-тадбирларни белгилайди.

46. Конференциялар оралиғида Ҳудудий кенгаш ваколатли раҳбар органи ҳисобланади.

47. Худудий кенгаш бир йилда камида бир марта Худудий бўлимининг Ижроия кўмитаси қарори билан чақирилади.

48. Худудий кенгаш:

- Уставда белгиланган вазифаларни, Конференциялар ва Курултойнинг қарорларини бажарилишини амалга оширади;

- конференциялар оралиғида раис, раис ўринбосарини сайлайди, лавозимидан озод қилади ва улар билан меҳнат шартномасини имзолаш ваколатини белгилайди.

- Ижроия кўмига таркибини кенгаш аъзолари орасидан сайлайди, комиссиялар тузади;

- ташкилот тафтиш комиссияси билан қўшма мажлисларда ташкилот тафтиш комиссияси аъзоларини сайлайди ва аъзоликдан чиқаради;

- касаба уюшмаси бюджетини бошқаради, унинг бажарилиши ва тақсимланиши устидан назоратни амалга оширади.

49. Худудий бўлинма фаолияти давомида конференция ва касаба уюшмасининг юқори органларига ҳисобот беради.

50. Худудий бўлинма Ижроия кўмитаси:

-амалдаги қонун ҳужжатлари ва касаба уюшмаси Устави, юқори органларнинг қарорлари асосида касаба уюшмаси ташкилотлари олдида турган мақсад ва вазифаларни ҳисобга олган ҳолда ўз ишини ташкил қилади;

-худуддаги тегишли иш берувчилар, идоралар билан тармоқ ходимларига тааллуқли ижтимоий-иқтисодий муаммолар мажмуи бўйича худудий тармоқ келишувларини тузади;

-Туман (шаҳар) кенгашлари, бошланғич ташкилотларга фаолиятини тўғри йўлга қўйишда амалий, услубий ёрдам кўрсатади;

-аъзолик бадалларининг тўлиқ ва ўз вақтида тўланишини назорат қилади, муаммолар ҳолатлар содир бўлганда уларни бартараф этиш чораларини кўради,

-тасдиқланган Низомларга асосан ижтимоий сугурта бюджети маблағлари ва касаба уюшмаси аъзолик бадаллари ҳисобидан ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштиришга ажратилган маблағларнинг мақсадли сарфланиши Ижроия кўмига қарорлари орқали амалга оширилади;

-Туман (шаҳар) бўлинмалари ва бошланғич ташкилотларни ташкил қилиш, тугатиш масалаларини олдиндан кўриб чиқади ҳамда тегишли равишда расмийлаштиради;

-Туман (шаҳар) бўлинмалари ва бошланғич ташкилотлар фаолиятига раҳбарлик қилади, уларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини қўллаб-қувватлайди ҳамда бу борада амалий жиҳатдан кўмаклашади;

-касаба уюшмаси моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, молиявий шароитини яхшилаш ва ишсизликни бартараф қилишга ўз ҳиссасини қўшиш, янги иш ўринлари яратиш мақсадида (талабалар, ногиронлар ва тадбиркорларни ҳам бу ишга жалб қилган ҳолда) касаба уюшмаси маблағи ҳисобидан тадбиркорлик тузилмалари яратиш тўғрисида қарор қабул қилади;

-Худудий бўлинма Мажлисини чақириш тўғрисида қарор қабул қилади, Мажлисни ўтказиш кунини белгилайди ва кун тартиби юзасидан таклифларни киритади;

-Худудий бўлинма иш режаларини тасдиқлайди, касаба уюшма ходимлари ва фаолларини юқори касаба уюшмаси ташкилотларининг Фахрий ёрликлари, нишонлари билан тақдирлашга тавсия этади.

Худудий бўлинмани молиялаштириш тартиби, штатлар жадвали ҳамда иш

хаки миқдорлари касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши томонидан тасдиқланган меъёрий ҳужжатлар асосида Республика кенгаши Ижроия қўмитаси томонидан белгиланади.

51. Худудий бўлинма раиси 5 йил муддатга сайланади, лавозими бўйича касаба уюшмаси Худудий бўлинма, Худудий кенгаш, Ижроия қўмита ва Худудий бўлинма аппаратига раислик қилади. Конференциялар оралиғида сайланган Худудий бўлинма раисининг ваколати навбатдаги Ҳисобот сайлов конференциясигача узайтирилади.

Конференция қарорига биноан, худудий касаба уюшмаси номидан Конференция ваколат берган шахс Худудий бўлинма раиси билан меҳнат шартномасини имзолайди.

Худудий бўлинма раиси:

- Конференция, Худудий кенгаш ва Ижроия қўмитаси олдида ҳисобот беради;
- давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, ўзини ўзи бошқариш органлари, иш берувчилар бирлашмалари ва бошқа ташкилотларда, оммавий ахборот воситаларида худудий касаба уюшмаси номидан иш кўради;

- Ижроия қўмита номидан иш берувчилар ва уларнинг бирлашмалари, давлат ҳокимияти ва идоралар ҳамда бошқа ташкилотлар билан меҳнат ва ижтимоий-иқтисодий масалаларда келишувларни имзолайди;

- муассаса ва ташкилотлар раҳбарларидан ходимларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини камситадиган ёки қонун ҳужжатларига зид қарорлари ижросини тўхтатиб қўйишни ёки ўзгартиришни талаб қилади;

- Худудий бўлинма номидан мурожаатнома ва тавсиялар йўллайди, муаммоли вазиятлар юзасидан тегишли мутасадди ташкилотлар билан музокараларга киришади;

- Худудий бўлинма номидан юридик ва жисмоний шахслар билан алоқада ишончномасиз ҳаракат қилади ҳамда мулоқот олиб боради;

- аппаратнинг ички меҳнат тартибни белгиловчи ва бошқа локал ҳужжатларни тасдиқлайди;

- Худудий бўлинма аппаратига умумий раҳбарликни амалга оширади, аппарат ходимлари билан меҳнат шартномаларини тузади ва бекор қилади, уларнинг вазифаларини белгилайди, рағбатлантиради ва интизомий жазо чораларини қўллайди, тегишли худудий касаба уюшмаси кенгаши аппаратининг маъмурий-хўжалик фаолиятини таъминлайди;

- мазкур Уставда белгиланган ваколати доирасида фармойишлар чиқаради;

- Худудий бўлинма номидан ишончнома беради;

- Худудий бўлинма Ижроия қўмитаси йиғилишини чақиради, муҳокама қилинадиган масалалар юзасидан йиғилишга ҳужжатлар тайёрланиши ва киритилишини назорат қилади, қабул қилинган қарорларни имзолайди;

- Худудий бўлинма номидан хўжалик ва бошқа шартномаларни тузади;

- тасдиқланган смета ва Ижроия қўмита қарорларига мувофиқ мулк ва пул маблағларидан фойдаланишни бошқаради;

- Худудий бўлинма томонидан унга берилган бошқа вазифаларни бажаради.

52. Худудий бўлинма фаолиятини қайта ташкил этиш ёки тугатиш масаласи Республика кенгаши Ижроия қўмитаси қарори ва тегишли Худудий бўлинма конференцияси томонидан амалга оширилади.

Конференцияларнинг қарори кворум мавжуд бўлганда, делегатларнинг учдан икки қисми қўллаб-қувватлаганда қабул қилинган ҳисобланади ва кучга кирилади.

53. Барча молиявий мажбуриятлар бажарилганидан сўнг, касаба уюшмаси органининг мол-мулки ва маблағлари Уставда белгиланган мақсадларга сарфлаш учун Республика кенгашига ўтказилади.

IX. КАСАБА УЮШМАСИНИНГ РАҲБАР ОРГАНЛАРИ

54. Қуйидагилар касаба уюшмасининг республика даражасидаги раҳбар ва ижроия органлари ҳисобланади:

- Қурултой;
- Республика кенгаши;
- Тафтиш комиссияси;
- Республика кенгаши Ижроия қўмитаси.

55. Қурултой касаба уюшмасининг олий раҳбар органи бўлиб, Республика кенгаши томонидан беш йилда камида бир марта чақирилади. Қурултойни чақириш муддати, вакиллик меъёри, делегатларни сайлаш тартиби ва кун тартиби камида 2 ой олдин эълон қилинади.

Касаба уюшмасининг навбатдан ташқари Қурултойи Республика кенгашининг ўз ташаббуси билан ёки касаба уюшмаси аъзоларининг учдан бир қисмининг талабига, шунингдек Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясининг тавсиясига кўра чақирилиши мумкин.

Навбатдан ташқари Қурултойни чақириш муддати ва унинг кун тартиби камида бир ой олдин эълон қилинади.

56. Касаба уюшмаси раҳбар органлари таркибига иш берувчилар ва давлат органлари раҳбарлари сайланиши мумкин эмас.

57. **Қурултой қуйидаги ваколатларга эга:**

- Республика кенгаши, тафтиш комиссияси фаолиятлари тўғрисидаги ҳисоботларни эшитиш;
- касаба уюшмасининг Устави ва "Тафтиш комиссияси тўғрисидаги Низоми"ни тасдиқлаш, ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш;
- касаба уюшмаси фаолиятини стратегиясини белгилаш;
- касаба уюшмасини қайта номлаш, қайта ташкил этиш ва тугатиш;
- Республика кенгаши раисини сайлаш ва муддатидан олдин лавозимидан озод қилиш;
- Республика кенгаши аъзоларини сайлаш;
- Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси билан келишган ҳолда касаба уюшмаси тузилмасини белгилаш;
- касаба уюшмасининг тафтиш комиссияси раисини ҳамда аъзоларини сайлаш, зарурат бўлганда муддатидан олдин ушбу таркибга ўзгартириш киритиш;
- касаба уюшмаси ҳаракатининг муҳим масалалари бўйича қарорлар, муқоабатномалар қабул қилиш;
- касаба уюшмаси таркибидаги ташкилотларнинг апелляциясини кўриб чиқиш;
- Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Қурултойига делегатлар, шунингдек, белгиланган квота бўйича Федерацияси Кенгаши таркибига вакилларини сайлаш;

Қурултой Республика кенгаши, Ижроия қўмитаси ҳамда Республика кенгаши раисига алоҳида ваколатларни бериши мумкин.

Республика кенгаши раиси ва унинг ўринбосари (ўринбосарлари) ўз лавозимларига кўра касаба уюшмаси Қурултойи делегати ҳисобланади.

Курултой қарорлари-қарор, резолюция, декларация, шунингдек мурожаат шаклида бўлиши мумкин.

58. Республика кенгаши Курултой оралигида касаба уюшмасининг раҳбар органи ҳисобланади ва унинг таркиби беш йил муддатга сайланади. Республика кенгаши заруратга қараб, лекин йилда камида бир мартаба ўтказилади.

Республика кенгаши:

-Уставда белгиланган вазифаларни ва Курултой қарорларини бажариш бўйича фаолиятни амалга оширади;

-касаба уюшмаси Курултойини чақиради ва уни ўқатиш билан боғлиқ чоратadbирларни белгилайди;

-Курултойга Республика кенгаши ҳисоботи ва маърузачисини тасдиқлайди;

-касаба уюшмаси фаолиятининг устувор йўналишларини белгилайди;

-қўйи касаба уюшмаси ташкилотларининг асосий фаолият йўналишларини белгилайди;

-Республика кенгаши раиси ўринбосарини, зарур ҳолларда Курултой оралигида раисини сайлайди ва лавозимидан озод қилади. Бу ҳақдаги қарор кенгаш аъзоларининг кўпчилиги ёқлаб овоз берганда кучга киради;

-зарур ҳолларда Курултой оралигида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши таркибидан вакилларини чақириб олиш ва уларнинг ўрнига янги вакилларни кўрсатиш тўғрисида қарор қабул қилади;

-Ижроия қўмита аъзоларини кенгаш аъзолари орасидан беш йил муддатга сайлайди ва уларнинг ваколатларини белгилайди;

-соғломлаштириш тadbирларини ташкил қилиш ишлари бўйича асосий йўналишларни белгилайди;

-Устав вазифаларидан келиб чиққан ҳолда молиявий, хўжалик ва бошқа фаолият турларини амалга оширади, шунингдек, хайрия ҳамда бошқа марказлашган жамғармалар ташкил қилиши мумкин;

- касаба уюшмаси Республика кенгаш Мажлис (Пленум)ида кўрилган масалалар бўйича хулосалари қарор шаклида қабул қилинади ва баённома билан расмийлаштирилади.

59. Ижроия қўмита Республика кенгаши Мажлис (Пленум)лари оралигидаги ижроия органи ҳисобланади.

Ижроия қўмита йиғилиши заруратга қараб, аммо чоракда камида бир марта ўтказилади.

Республика кенгаши Ижроия қўмитаси:

-вазирлик ва муассасалар билан тармоққа қаршли ташкилотлар ходимлари учун меҳнат шароити, бандлик ва ижтимоий қафолатлар бўйича мажбуриятларни, шунингдек, ходимлар ҳамда талаба ва ўқувчиларининг маънавий дунёқарашини бойитиш, уларни жисмоний тарбия ва спортга жалб этиш масалаларини ўзида акс эттирувчи қўшма қарорлар қабул қилади;

-Республика кенгашининг мажлисини чақиради, кун тартиби юзасидан таклифлар киритади, муҳокама қилинаётган масалаларга оид хужжатларни тақдим этади, қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши ташкил қилади;

-касаба уюшмаси бўлинмаларини ташкил қилади ва тугатади;

-касаба уюшма ходимлари ва фаолларини давлат мукофотига тавсия қилиш, уларга фахрий унвонлар бериш ҳақида Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациясига таклиф киритади;

-Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси билан келишган ҳолда

Республика кенгашининг даромадлар ва харажатлари сметасини тасдиқлайди, мол-мулкни тасарруф қилади;

- касаба уюшмаси тизимидаги ташкилотларнинг молиявий-хўжалик фаолиятини ўрганиш мақсадида аудитор ташкилотларни жалб қилиши мумкин;

- тизимдаги касаба уюшмаси ташкилотларининг штатлар бирликларини белгилаб беради ва улар устидан доимий назорат олиб боради;

- Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси билан келишилган ҳолда хорижий мамлакатларнинг турдош касаба уюшмалари ва халқаро касаба уюшма марказлари билан ҳамкорлик қилиш масалаларини ҳал этади;

- касаба уюшмаси мулкига эгаллик қилиш, ундан фойдаланиш ва тасарруф қилиш бўйича қарорлар қабул қилади;

- Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси билан келишган ҳолда касаба ташкилий тузилиши ва аппаратнинг штатлар жадвалини тасдиқлайди;

- Республика кенгашининг иш режасини тасдиқлайди;

- Курултой, Республика кенгаши томонидан ваколат берилган бошқа вазифаларни бажаради.

Ижроия қўмитада кўрилган масалалар бўйича хулосалар қарор шаклида қабул қилинади ва баённома билан расмийлаштирилади.

60. Касаба уюшмаси раиси - Республика миқёсидаги касаба уюшмасининг раиси ҳисобланиб, 5 йил муддатга сайланади, лавозими бўйича касаба уюшмаси Республика кенгаши ва Ижроия қўмитасига ҳам раислик қилади.

Курултой қарорига биноан, касаба уюшмаси номидан Курултой ваколат берган шахс Республика кенгаши раиси билан меҳнат шартномасини имзолайди.

Республика кенгаши раиси:

- Курултой, Республика кенгаши ва Ижроия қўмита олдида ҳисобот беради;

- давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари, ўзини ўзи бошқариш органлари, иш берувчилар бирлашмалари ва бошқа ташкилотларда, оммавий ахборот воситалари, шунингдек, халқаро ташкилотларда касаба уюшмаси номидан иш кўради;

- Ижроия қўмита ёки касаба уюшмаси Республика кенгаши Мажлисида тасдиқлаш шarti билан Ижроия қўмита номидан иш берувчилар ва уларнинг бирлашмалари, давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари ҳамда бошқа ташкилотлар, хорижий касаба уюшма ташкилотлари билан келишувларни имзолайди;

- муассаса ва ташкилотлар раҳбарларидан ходимларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини камситадиган ёки қонун ҳужжатларига зид қарорлари ижросини тўхтатиб қўйишни ёки ўзгартиришни талаб қилади;

- тармоқ келишувлари имзолаган вазирлик ва идораларда мавжуд муаммолар юзасидан шахсан паритет ташкилотлар раҳбарлари билан музокараларга киришиш ва натижаси юзасидан қўшма қарорлар қабул қилиш;

- касаба уюшмаси номидан мурожаатнома ва тавсиялар йўллайди;

- касаба уюшмаси ва унинг органлари номидан юридик ва жисмоний шахслар билан алоқада ишончномасиз ҳаракат қилади ҳамда мулоқот олиб боради;

- аппаратнинг ички меҳнат тартибини белгиловчи ҳужжатларни тасдиқлайди;

- Республика кенгаши аппаратига умумий раҳбарликни амалга оширади, аппарат ходимларини лавозимга тайинлайди, лавозимидан бўшатади, уларнинг вазифаларини белгилайди, рағбатлантиради ва интизомий жазо чораларини

қўлдайди. Республика кенгаши аппаратининг маъмурий-хўжалик фаолиятини таъминлайди;

-мазкур Уставда белгиланган ваколати доирасида фармойишлар чиқаради;

-Республика кенгаши номидан ишончнома беради;

-Республика кенгаши Ижроия қўмитаси мажлисини чақиради, муҳокама қилинадиган масалалар юзасидан мажлисга хужжатлар тайёрланиши ва киритилишини назорат қилади, қабул қилинган қарорларни имзолайди;

-Республика кенгаши номидан хўжалик ва бошқа шартномаларни тузади;

-тасдиқланган смета ва Ижроия қўмита қарорларига мувофиқ мулк ва пул маблағларидан фойдаланишни бошқаради;

-касаба уюшмаси Республика кенгаши томонидан унга берилган бошқа вазифаларни бажаради.

X. КАСАБА УЮШМАСИ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ТАФТИШ КОМИССИЯЛАРИ

61. Касаба уюшмаси ташкилотларининг тафтиш комиссиялари касаба уюшмасининг тегишли сайлаб қўйиладиган органлари билан бир вақтда умумий йиғилишларда, конференцияларда, Курултойда беш йил муддатга сайланадилар.

Тафтиш комиссиялари ўз фаолияти тўғрисида тегишли умумий йиғилишлар, конференциялар ва Курултойда ҳисобот берадилар ҳамда мазкур Устав ва "Тафтиш комиссияси ҳақидаги Низом"га асосан фаолият юритадилар.

Тафтиш комиссиялари Устав талабларига риоя қилиши, уларнинг молиявий-хўжалик фаолияти, аъзолик ва бошқа бадалларнинг ҳисобланиши, тушиши, ўтказилиши, пул маблағларининг тўғри сарфланиши, касаба уюшмаси мулкидан фойдаланишни назорат қилади.

Умумий йиғилишлар, конференциялар ва Курултойлар бўлиғида зарурат тутилганда тафтиш комиссияси аъзолари таркибига ўзгартириш киритиш тизимдаги касаба уюшмаси раҳбар органлари билан тегишли тафтиш комиссиясининг қўшма мажлисларда амалга оширилади.

Касаба уюшмаси тафтиш комиссияси қуйи касаба уюшмаси ташкилотларини тафтиш қилиш ҳуқуқига эга.

62. Тафтиш комиссиялари аъзолари касаба уюшмасининг тегишли раҳбар органлари йиғилишларида маслаҳат овози билан қатнашиш ҳуқуқига эга.

XI. РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИ АППАРАТИ

63. Республика кенгаши аппарати касаба уюшмаси ташкилотларининг мақсадлари ва вазифаларини амалга ошириш учун шакллантирилади ва доимий асосда фаолият юритади. Республика кенгаши аппарати ўз фаолиятини Ижроия қўмита томонидан тасдиқланган регламент асосида амалга оширади.

64. Республика кенгаши аппарати:

- ходимларнинг ижтимоий-меҳнат ҳуқуқларига доир, жумладан, бандлик, меҳнат муносабатларини тартибга солиш, иш ҳақи, меҳнат шaroити, ходимларнинг меҳнатини, соғлигини ва атроф-муҳитни муҳофаза қилиш, уй-жой ва маиший турмуш шaroити, маданий хизмат кўрсатиш, ходимларнинг ижтимоий кафолатлари масалалари бўйича таклифлар ишлаб чиқади ва уларни норматив - ҳуқуқий хужжатларда мустаҳкамлаш юзасидан фаолият олиб боради;

- худудий ташкилотлар билан алоқада бўлади, бошқа мамлакатларнинг касаба уюшмалари ташкилотлари, шунингдек халқаро ташкилотлар билан халқаро алоқаларни ривожлантиради, уларнинг иш тажрибасини ўрганади, шунингдек касаба уюшмалари фаолиятини тарғиб қилади;

- худудий ташкилотларнинг касаба уюшмалари умумий вазифаларини бажариш борасидаги ҳаракатларини бирлаштиради ва мувофиқлаштиради, касаба уюшмаларининг республика миқёсидаги тадбирларини ўтказади;

- худудий ташкилотлар томонидан илгари сурилган ҳимоя талабларини давлат ҳокимияти ва бошқаруви, шунингдек суд органларида қўллаб-қувватлайди, меҳнаткашларнинг ҳуқуқ ҳамда манфаатларини ифода этиш ва ҳимоя қилиш учун қонун ҳужжатларида кўзда тутилган ҳуқуқларидан фойдаланади;

- ўз ваколатлари доирасида худудий ташкилотларнинг касаба уюшмаси фаолиятига тегишли барча йўналишлардаги ишларини ташкил қилади, йўналтиради ва уларга амалий ёрдам беради;

- давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, жамоат бирлашмалари ва ташкилотлар билан биргаликда санаторий-курортларда даволашни, болаларни соғломлаштириш ва дам олдиришни, маданият, дам олиш, туризм, жисмоний тарбия ва спорт муассасаларини ривожлантириш чораларини кўради;

- қонунда касаба уюшмасига берилган ҳуқуқлар ҳамда раҳбар органлари берган ваколатлар доирасида бошқа вазифаларни амалга оширади.

XII. КАСАБА УЮШМАСИ РАҲБАР ОРГАНЛАРИ МАЖЛИСЛАРИНИ ВАКОЛАТЛИ БЎЛИШИ, ҚАРОРЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШ ВА ОВОЗ БЕРИШ ТАРТИБИ

65. Касаба уюшмаси Курултойи, конференцияларида делегатларнинг камида учдан икки қисми, касаба уюшмаси коллегиял раҳбар органлари мажлислари уларнинг ишида мазкур ташкилот касаба уюшмаси аъзоларининг ёки сайлаб қўйиладиган органлар аъзоларининг ярмидан кўпи иштирок этганда, улар ҳуқуқли ҳисобланади.

66. Касаба уюшмаси Курултойи ва худудий конференциялар, умумий йиғилишлари ва бошқа коллегиял раҳбар органлари мажлисларининг қарорлари, уларда қатнашаётган делегатлар, сайлаб қўйиладиган органлар аъзоларининг ёки йиғилиш катнашчиларининг ярмидан кўпи қўллаб овоз берганда қабул қилинган ҳисобланади.

Касаба уюшмаси фаолиятини тугатиш тўғрисидаги қарор, Курултойда иштирок этаётган делегатларнинг камида учдан икки қисми овоз берган тақдирда қабул қилинган ҳисобланади.

67. Овоз бериш шакли (очик ёки ёпик) ва тартиби Курултой, конференция делегатлари, коллегиял раҳбар орган йиғилишлари иштирокчилари томонидан белгиланади.

68. Конференциялар, коллегиял раҳбар органлари мажлисларида муҳокама этилган масалалар юзасидан қарор қабул қилинади ва баённомалар расмийлаштирилади.

Сайланган коллегиял органларнинг ваколати тугаганда, навбатдаги йиғилишни ўз вақтида ўтказиш имкони бўлмаса, шу органнинг ваколатини узайтириш тўғрисида коллегиял орган қарор қабул қилади.

Коллегиял орган йиғилишларини онлайн(масофадан) ўтказиш мумкин.

ХIII. КАСАБА УЮШМАСИНИНГ ПУЛ МАБЛАҒЛАРИ, МОЛ-МУЛКИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ МАНБАЛАРИ ВА БОШҚАРИШ ТАРТИБИ

69. Касаба уюшмасининг пул маблағлари касаба уюшмаси аъзоларининг ойлик аъзолик бадалларидан, ишлаб чиқариш, хўжалик, ноширлик, хомийларнинг касаба уюшмасини қўллаб-қувватлаш учун берган ёрдамлари ва қонун ҳужжатларига зид бўлмаган бошқа фаолиятдан келадиган маблағлардан ташкил топади.

70. Аъзолик бадаллари ойлик иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловларнинг бир фоизидан кам бўлмаган миқдорда белгиланади.

Касаба уюшмасида ҳисобда турган ишламайдиган пенсионерлар, ишни вақтинча тўхтатган шахслар республикада белгиланган меҳнатга ҳақ тўлашининг энг кам миқдорига нисбатан ҳисобланган иш ҳақининг 1 (бир) фоизи миқдорда бадал тўлашлари мумкин.

71. Касаба уюшмасига ҳар ойлик аъзолик бадаллари ходимнинг шахсий ўзма аризасига асосан ташкилотнинг ҳисобхонаси орқали нақд пулсиз тўланади. Касаба уюшма аъзоларининг аризаси, бошланғич ташкилот қарорига кўра аъзолик бадаллари нақд пул шаклида ёки пластик карточкалар орқали тўланишига йўл қўйилади.

72. Касаба уюшмаси органлари қўшимча маблағ топиш мақсадида янги иш ўринлари яратиши, белгиланган тартибда корхоналар ташкил этиши, мақсадли жамғармаларни шакллантириши мумкин.

73. Қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда банкдаги пул маблағларини депозитга қўйиш, акцияларни сотиб олиш ва ўз мулкларини ижарага бериш ҳуқуқига эгадирлар. Бу фаолиятдан тушган даромад Устав мақсадлари учун сарфланади.

74. Аъзолик бадаллари ҳисобидан тушадиган маблағлар маданий-маърифий, соғломлаштириш, жисмоний тарбия ва спорт тадбирларини ташкил қилиш, моддий ёрдам кўрсатиш, оммавий ахборот воситаларидан фойдаланиш, касаба уюшмаси органларининг аппарат ходимларини сақлаб туриш ва хўжалик харажатлари ҳамда мазкур Уставда белгиланган бошқа мақсадларга Республика кенгаши, ҳудудий бўлинималари, туман (шаҳар) бўлинималари ва Бирлашган кўмитанинг тегишли Ижроия кўмитаси томонидан тасдиқланган сметаларга мувофиқ харажат қилинади.

75. Касаба уюшмаси туман, шаҳар, бирлашган ва бошланғич ташкилотларда ходимлар сони, штатлар жадвали Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси томонидан тасдиқланган меъёрий ҳужжатлар асосида шакллантирилади.

76. Касаба уюшмаси ўзининг мустақил баланси, ҳисоб ва бошқа банк ҳисоб рақамларига эга.

77. Пул маблағлари, бинолар, иншоотлар, спорт-соғломлаштириш анжомлари ва тегишли бошқа мол-мулклар касаба уюшмасининг мулкидир.

Касаба уюшмаси ташкилотларида аъзолик бадалларининг тақсими тои миқдори ва тартиби Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши томонидан белгиланади.

Касаба уюшмаси мулкдорлик ҳуқуқининг дахлсизлиги ва ҳимояси Ўзбекистон Республикаси қонунлари билан кафолатланади.

78. Касаба уюшмасининг мол-мулки унинг розилигисиз факатгина суд қарорига биноан олиб қўйилиши мумкин.

XIV. КАСАБА УЮШМАСИДА МЕХНАТ МУНОСАБАТЛАРИ

79. Касаба уюшмаси органларининг меҳнат шартномаси тузиш йўли билан лавозимга қабул қилинган (умумий тартибда номуайян муддатга) аппарат ходимлари билан меҳнат муносабатлари меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари, жамоа келишувлари, шунингдек, жамоа шартномалари ва бошқа локал норматив ҳужжатлар билан тартибга солинади.

80. Худудий бўлимларнинг аппарати касаба уюшмаси сайланма органларининг фаолиятини таъминлаш учун тузилади ва ўз фаолиятини Ижроия қўмига қарори билан тасдиқланган регламент асосида амалга оширади.

81. Сайлаб қўйиладиган лавозимларга сайланган ходимлар билан меҳнат шартномалари (контракт) тузилади. Меҳнат шартномаси умумий йиғилиш, конференция, Курултой номидан умумий йиғилиш, конференция, Курултой ваколат берган шахс томонидан имзоланади. Уларга ҳам меҳнат қонунчилиги татбиқ этилади.

82. Штатдаги касаба уюшмаси ходимларининг шахсий ҳужжатлари йиғмажилди ва меҳнат дафтарчалари, ходимлар билан меҳнат шартномаси (контракт) тузган касаба уюшмаси ташкилотда сақланади. Мазкур ташкилот меҳнат дафтарчасига ишга қабул қилиш (сайланиши), бошқа доимий ишга ўтказиш ва меҳнат шартномасини бекор қилиш тўғрисидаги маълумотларни киритади.

XV. КАСАБА УЮШМАСИНИНГ ҲИСОБИ ВА ҲИСОБОТИ

83. Касаба уюшмаси органлари ўз фаолиятининг натижалари ҳисобини юритали ҳамда рўйхатдан ўтказувчи, статистика ва солиқ органларига белгиланган тартибда ҳисоботлар тақдим этади.

XVI. КАСАБА УЮШМАСИНИНГ ЮРИДИК ШАХС СИФАТИДАГИ ҲУҚУҚЛАРИ

84. Касаба уюшмаси юридик шахс ҳисобланади ва ўзининг белгиланган намунадаги муҳри, штампи, бланklarига, шунингдек, банкларда ўз ҳисоб рақамларига эга бўлиши мумкин.

85. Касаба уюшмаси ўз фаолиятини амалга ошириш учун мустақил равишда Устав, Низомларни ишлаб чиқади ва тасдиқлайди, фаолиятининг мақсадини, шакл ва услубларини белгилайди. Курултой, конференциялар, йиғилишлар чақиради ва бошқа тadbирлар ўтказиши.

86. Касаба уюшмаси белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилган ўз рамзий белгисига эга бўлади.

XVII. КАСАБА УЮШМАСИ УСТАВИГА ҚЎШИМЧА ВА ЎЗГАРТИРИШЛАР КИРИТИШ ТАРТИБИ

87. Мазкур Уставга Курултой томонидан қўшимча ва ўзгартиришлар киритилади. Амалдаги қонунларга ўзгартиришлар киритилган ёки янги қонулар қабул қилинган ҳолларда, Курултой оралигида Уставга ўзгартириш ва қўшимчалар

Республика кенгашининг қарори билан киритилади.

Уставга киритилган барча ўзгартириш ва қўшимчалар қонунчиликда белгиланган тартибда ва муддатда қайта рўйхатдан ўтказиш учун Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигига тақдим этилади.

88. Ушбу Уставга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида қарор Курултойда иштирок этаётган делегатлар, Республика кенгаши мажлисида иштирок этаётган аъзоларнинг камида 2/3 (учдан икки) қисми ёқлаб овоз берган тақдирда қабул қилинган ҳисобланади.

XVIII. КАСАБА УЮШМАСИНИ ҚАЙТА ТАШКИЛ ЭТИШ ВА ТУГАТИШ ТАРТИБИ

89. Касаба уюшмасини қайта ташкил этиш (қўшиб юбориш, қўшиб олиш, бўлиш, ажратиб чиқариш, ўзгартириш) ёки тугатиш тўғрисидаги қарор касаба уюшмаси Курултойида қабул қилинади. Кворум мавжуд бўлган ҳолда Курултойда катнашаётган делегатларнинг камида учдан икки қисми ёқлаб овоз берганда, қарор қабул қилинган ҳисобланади.

Касаба уюшмасини қайта ташкил этиш қонун ҳужжатларида кўзда тутилган тартибда амалга оширилади. Касаба уюшмасини қайта ташкил этишда Курултой касаба уюшмасининг ҳуқуқий ворисини белгилайди.

90. Касаба уюшмасини тугатиш тўғрисида қарор қабул қилинган тақдирда, касаба уюшмаси Курултойи қонунчиликда белгиланган тартибда тугатиш комиссиясини тайинлайди, шунингдек, кредиторлар талаби қаноатлантирилгандан сўнг қолган мулкни касаба уюшмаси Уставига мувофиқ қайси мақсадга йўналтиришни белгилайди. Касаба уюшмасининг мол-мулки касаба уюшмаси аъзолари ва ходимлари ўртасида тақсимланмайди.

91. Касаба уюшмаси фаолиятини тўхтатиш, шунингдек тугатиш Ўзбекистон Республикаси қонунчилигида белгиланган тартибда, суд қарорига асосан амалга оширилиши мумкин.

XIX. ЯКУНИЙ ҚОИДАЛАР

92. Устав ҳамда унинг айрим қоидалари талқинини бериш Республика кенгаши ваколатига, Республика кенгашининг пленумлари оралиғида эса Республика кенгаши Ижроия қўмитасининг мутлоқ ваколатига киради.

Республика кенгаши раиси

Р.Бедитов

ТАСДИҚЛАЙМАН

Ўзбекистон таълим, фан ва маданият ходимлари
касаба уюшмаси Республика кенгаши раиси

Р.Бедилов

Тикилган ва мўхирланган
22 (йигирма икки) varaқда

